

LA REBEL·LIÓ DELS MISERS

El deute extern, un drama

Pagar el deute extern pot dur molts països llatinoamericans a un atzucac, i a una revolta; aquest conflicte, on el govern d'EUA no vol cedir ni un pam, és una amenaça per al sistema financer internacional.

Ernest Udina

«El deute extern és un càncer per al qual tot el que no sigui una operació quirúrgica no serveix»: aquesta frase de Fidel Castro en la trobada, a primers de mes, de disset països d'Amèrica Llatina, ha posat el dit a la nafra d'un problema que hipoteca el futur, omplint-lo encara de més misèria, dels països d'aquell continent, amb un deute extern de 360.000 milions de dòlars —seixanta-dos bilions de pessetes—, és a dir, quatre vegades més que el que devien en 1979 i el quaranta per cent del deute total corresponent a tot el Tercer Món.

El líder cubà ha volgut recuperar amb aquest afer un protagonisme a l'Amèrica Llatina que alhora prestigiés el règim cubà i articulés una perduda unitat de tota l'esquerra llatinoamericana. La seva tesi és que el deute és impagable i que s'ha de deixar als països rics, que gasten un bilió de dòlars anuals en l'armament, que absorbeixin aquest dèficit amb els seus mitjans.

Una postura purista que Castro pot mantenir per la seva dependència de la Unió Soviètica, però que no és seguida per la majoria dels governs llatinoamericans. Estats Units ja ha advertit suficients vegades que està disposat a acords bilaterals, a través del Fons Monetari Internacional, però que farà pagar cara als països rebels qualsevol decisió unilateral en el reintegrament del deute.

Es clou així, per als països llatino-

Fidel Castro.

americans, el conegut cercle viciós: com més es pleguen als dictats de l'administració Reagan, més entren en la dinàmica de produir per a pagar el deute extern. No hi ha càlcul que surti bé, segons el còmput de nombrosos economistes. Ni un miler d'anys no serien prou per a pagar el deute en condicions que no ofeguessin l'economia d'una dotzena de països llatinoamericans.

Entre la postura de Castro i la dels Estats Units, intenta obrir-se pas, difícilment, la tesi del grup de Cartagena, format per Argentina, Bolívia, Brasil, Xile, Equador, Mèxic, República Dominicana, Perú, Veneçuela, Colòmbia i Uruguai, que, des del 1983, després del crac mexicà de 1982, intenta que els països occidentals adoptin una postura de diàleg en bloc amb ells... «Es requereix amb urgència un enfocament integral per al problema del deute extern, que el situï en el propòsit fonamental d'accelerar els processos de desenvolupament econòmic i de progrés social. I

això no es pot retardar sense una decisió política»: aquesta era la petició del president d'Uruguai, en nom del grup de Cartagena, a la cimera de Bonn, celebrada enguany pels països rics de l'Occident.

No hi hagué, però, resposta clara a Bonn. En divergència amb els Estats Units, la Internacional Socialista s'havia fet ressò, en uns primers moments, al grup de Cartagena, però sembla decantar-se ara, tot i fomentar una plena estratègia de diàleg, per acords bilaterals amb cada país.

En aquest marc, les postures més atrevides, com la simple decisió de Bolívia d'aturar tot pagament, o la més elaborada del nou president peruà Adán García, de pagar cada any només un deu per cent del valor de les

exportacions, situen aquests països ja no en la dependència, sinó en la marginació per part de l'administració nord-americana i el Fons Monetari Internacional.

El problema del deute extern no és sinó l'esclatant confirmació del fracàs de totes les estratègies occidentals d'acostament i d'obertura del diàleg amb el Tercer Món. La crisi en els centres internacionals del capitalisme ha motivat encara més l'estratègia del camp qui pugui, deixant de banda els intents seriosos de diàleg amb el Tercer Món.

Fidel Castro té tota la raó. El deute extern llatinoamericà és impagable. A partir d'aquí, però, es podrien cercar camins que permetessin als països d'estratègia gradualista un ressò més eficaç amb els seus interlocutors rics. Més encara, quan és ben sabut que molts règims militars, especialment Argentina, han estat els culpables del brutal augment del deute exterior, mentre eren al poder, amb el ple suport dels Estats Units.